

Ondertussen bij de burens

Aad Correljé: "Rol aardgas in Duitsland in de toekomst niet uitgespeeld"

Energiepodium.nl , 18 augustus 2016

Terugrijdend van onze vakantie in Noorwegen werd mijn aandacht voor het verkeer op de Autobahn bij Bremen afgeleid door een reportage op de lokale radiozender. Het ging over *Erdgas*! Een tweetal heren besprak de "Marktraumumstellung", een typisch Duits woord wat doelde op de operatie om de Duitse gasverbruikers van laagcalorisch gas over te schakelen op hoogcalorisch gas. Op onderhoudende en zeer informatieve wijze werd besproken waarom dat nodig was, wat er precies zou gaan gebeuren, wat de gevolgen voor de consumenten zouden zijn en waar die voor op moesten passen.

Anders dan de twee-minuten items die we inmiddels van de Nederlandse radiozenders gewend zijn, werd er bijna aan kwartier uitgebreid ingegaan op deze aspecten. Wat mij trof was het feit dat we in Nederland vrijwel niets van mee krijgen van deze gigantische operatie. Dat er naast de op wind en zon gerichte *Energiewende* en de *Atomausstich* nog een belangrijke aanpassing in het Duitse systeem van energievoorziening plaatsvindt, die gericht is op de het continueren van de rol van aardgas in de toekomst, ontsnapt hier blijkbaar aan de aandacht.

'Blijkbaar gaan zon, wind en gas goed samen'

Grootschalige operatie

Duitsland ziet zich geconfronteerd met een gestaag teruglopende binnenlandse productie van laagcalorisch gas, terwijl de beschikbaarheid van Nederlands gas veel eerder dan verwacht beperkt wordt door de verminderde productie in Groningen, als gevolg van de aardbevingen. Verwacht wordt dat tegen 2030 ongeveer een derde van het Duitse gasverbruik uit andere dan de huidige bronnen afkomstig zal zijn, waarbij met name Noorwegen, Rusland, en LNG importen genoemd worden. Anders dan in het Nederlandse debat wordt er in Duitsland echter niet geconcludeerd dat dit het einde van de rol van aardgas in de energievoorziening zal betekenen.

Integendeel, de regionale en de nationale netbeheerders hebben een grootschalige operatie opgetuigd waar vanaf dit jaar en doorlopend na 2030 stapsgewijs de leveringsgebieden aangepast zullen worden voor het gebruik van hoogcalorisch gas. Als eerste was het plaatsje Schneverdingen op de Lüneburger Heide aan de beurt met zo'n 6000 huishoudens. Hierna volgen nog een aantal kleinere gebieden om ervaring op te doen met de aanpak, waarna vervolgens grotere gebieden in Noord Duitsland met steden als Bremen en Cuxhaven, Nordrhein-Westfalen, en Keulen en Frankfurt zullen volgen. Volgens een strakke planning

worden de lokale netten geschikt gemaakt en wordt er zo 300 kilometer aan nieuwe pijpleidingen aangelegd door de netbeheerders. De kosten worden nu geschat op zo'n 1,7 miljard Euro. Omdat die kosten over alle Duitse huishoudens verdeeld worden via de netwerktarieven, ook als ze nu al H-gas verstoken zoals in Beieren, bedragen ze ongeveer een euro per aansluiting.

Uitvoerige informatieverstrekking

Tegelijkertijd worden per gebied alle huishoudens aangeschreven en vervolgens op afspraak bezocht door monteurs van de regionale netwerkbedrijven. Daarbij worden alle gasapparaten in het huishouden eerst in kaart gebracht en later indien nodig aangepast aan de nieuwe gaskwaliteit. Ook de kosten daarvan worden versleuteld in de nettarieven en door iedereen gedeeld. Als aanpassing niet meer mogelijk is dienen de gebruikers echter nieuwe apparaten aan te schaffen, waarvoor ze de kosten zelf moeten dragen. Dit schijnt echter in minder dan een procent van de gevallen voor te komen. Opvallend is de uitvoerige informatieverstrekking via de websites van de netbeheerders, media en de indringende manier waarop de huishoudens gewaarschuwd worden niet in te gaan op aanbiedingen van niet bonafide 'installateurs'. Daarnaast wordt erop gewezen dat het nieuwe gas niet duurder in het gebruik is, omdat de prijs gerelateerd is aan de energiewaarde.

Boeiend was de wijze waarop de omschakeling van laag- naar hoogcalorisch gas op de radio vergeleken werd met het zetten van koffie. Laag calorisch gas was een lauw bakje, in vergelijking met echte espresso, maar je moest er wel je koffieapparaat even voor aanpassen! Het gasbedrijf van Osnabrück gebruikt de slogan "Hi, Gas!". Dat is wel wat anders dan dat slappe Groningengas!

Niet veel tegenstand

Zo op het oog verloopt deze operatie zonder veel maatschappelijke tegenstand. Overwegingen van duurzaamheid geven geen aanleiding tot grootschalige protesten tegen het verlengen van de Duitse 'gasverslaving' door de ombouw van het systeem. Blijkbaar gaan wind, zon en gas hier goed samen! Evenmin staat de voorzieningszekerheid ter discussie met betrekking tot de vraag waar al dat H-gas vandaan gaat komen, hoewel dat natuurlijk het belangrijkste argument is voor de conversie. Ironisch genoeg wordt het mogelijke gebrek aan gekwalificeerd personeel om alle huishoudens op tijd aan te passen als belangrijkste probleem gezien in het voltooien van de operatie.

Ronduit intrigerend is de *Gründlichkeit* waarmee deze ombouwoperatie vormgegeven is door de Duitse netbeheerders, de regulator en de nationale en lokale autoriteiten: een uitgewerkte, maar flexibele, lange termijnplanning met duidelijke taken voor alle partijen en een

informatieve en heldere benadering van de huishoudens. En ja, natuurlijk klagen de afnemers die al sinds jaar en dag Hi gas! gebruiken over het feit dat zij toch moeten meebetalen...

Aad Correljé is universitair hoofddocent Economie van Infrastructuren aan de TU Delft en verbonden aan het Clingendael International Energy Programme.